

MARIO FEIJOO ANAKABE

Euskadiko Polio Elkartearen lehendakaria

POSTPOLIO SINDROMEA

arazoak eta proposamenak

Urriaren 24a poliomieltisaren aurkako nazioarteko eguna da. Egun hori baliatuz, guztiokin partekatu nahi ditu EPE-Euskadiko Polio Elkarteak poliomieltisaren ondorio berantiarrak, eta, besteak beste, postpolio sindrome izenekoa —horren mehatxupean bizi baikara poliomieltisaren epidemia jasan genuenok—, baita gaur egun ditugun arazoak eta proposatzen ditugun irtenbideak ere.

Postpolio sindromea dugunon arazoak definizioetik hasten dira. Izan ere, ematen zaizkion definizioak oztopo dira gure arazoei irtenbideak bilatzeko bidean, bai osasunari dagokionez, bai gerora alderdi soziolaboralei eragiten dieten legegintzako alderdiei dagokienez.

2010eko urtarrilean, Osasunaren Mundu Erakundeak G-14 kodea ezarri zion gaitzari, Gaixotasunen Nazioarteko Sailkapenaren ICD-10 bertsioan, nagusiki nerbio-sistemari eragiten dion atrofia sistematikoaren barnean. Halaber, gaixotasun arraro gisa identifikatuta dago, ORPHA-2942 zenbakiarekin.

Franz Nollet doktoreak, ordea, definizioa berrikusi eta honela definitu zuen: “Sindrome postpoliomieltikoa edo postpolio sindromea (PPS) da poliomieltis paralitiko akutua izan, eta urte askoren buruan azaldu daitezkeen sintoma neuromuskularrak deskribatzeko erabili ohi den terminoa”.

Horrez gain, hau zehaztu zuen: “Ez dago PPSa sendatzeko inolako tratamendurik. Hobe da diziplina anitzeko kudeaketa egitea, eta helburua da muskuluak gutxiago erabiltzea eta muskulu-eskaeraren eta -gaitasunaren arteko oreka lortzea. Horretarako, ariketak egin behar dira, laguntza-gailuak erabiltzen dira eta bizimoduan aldaketak egiten dira. PPSaren etiologia ez da batere argia. Gaur egun indarrean dagoen hipotesiaren arabera, muskulu-zuntzek denerbazioa ja-

satzen dute unitate motor handituen axoien endekapen distalaren ondorioz”.

European Polio Union (EPU) elkarteak antolatutako Polioari eta Postpolioaren Sindromeari buruzko Biltzarretan ere ildo horretatik jo dute adituek. Iaz Amsterdamen izan zen biltzarra, eta aurten Londresen, maiatzaren 25ean. “Post-poliomyelitis Syndrome as a posible viral disease” izenburuko artikuluan, postpolio sindromeari buruz dagoen informazio guztia laburtzen da, eta garrantzia ematen zaio poliomieltisa izan dutenek izan lezaketen hantura kronikoari, eragin fisikoa eta neurologikoa baitu pertsona gaixoen osasunaren gainbeheran. Halaber, itxaropena pizten du postpolio sindromea duten gaixoen artean, aipatzen baitu zenbait ikerketa ari direla egiten polioa ezabatzeko erabiltzen ari diren konposatuekin, postpolio sindromeari aurre egiteko irtenbide gisa erabiltzeko.

Dokumentu horretan ageri da Espainian 45.000 lagun daudela bizirik poliomieltisa izan eta gero (2014ko populazioaren % 0,1). Baina, aldi berean, ez da aipatzen postpolio sindromea duten pertsonen inguruko ratorik (ez baitute datu hori). Nolanahi ere,

definizioan ezarritako ratioa aplikatuz gero, 11.250-33.300 lagunek izango lukete postpolio sindromea Espainian.

Irizpide horiek berak aplikatzen baditugu Euskal Autonomia Erkidegoan eta Nafarroako Foru Erkidegoan, datuak hauek lirarteke: EAEn, 2.173 lagunek izan dute polioa, eta 543-1.609-k postpolio sindromea; Nafarroan, berriz, 641 eta 160-474 lirarteke, hurrenez hurren.

Gaixo gehienek uste dute gobernuak nahiago dutela ezer ez egin eta zain egon, denborak aurrera egin dezan eta desager gaitezen; hala, ez dute ezarri beharko postpolio sindromea dutenentzat politika soziosanitariorik.

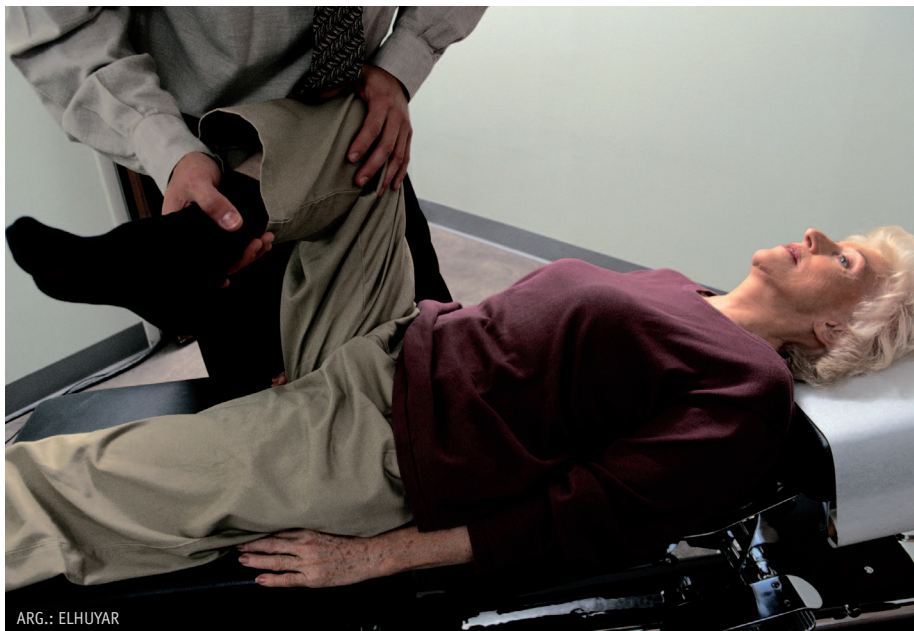
GOBERNUAREN “ZORRA”

1955ean baziren poliomieltisaren aurkako txertoak, baina Franco generalaren gobernuak erabaki zuen masiboki txertorik ez ematea 1963 arte.

1958ko martxoan, Gobernuak adierazi zuen Espainian ez zegoela polio-epidemiarik, eta 1959an, mailarik handienera iritsi zen epidemia Espainian. Gezurra besterik ez zuten esan. Baina, orduan, zer gertatu zen 1955etik aurrera txertaketa masiborik ez egiteko? Ez dakigu, eta ez dugu jakingo, harik eta 1968ko sekretuen legea indargabetu arte —zeina indarrean baitago 2015ean oraindik— eta ikertzaileek artxibategietarako sarbidea duten arte.

Gobernuaren erabaki axolagabe horren ondorioak bizi ditugu polioa izan dugun eta postpolio sindromea dugun gaixoei. Frankismoaren “biktima” gisa, uste dugu gaur egungo gobernuak, Francoren gobernuaren oinordeko izanik, zorretan dagoela gurekin duela 60 urte.

Frankismoak gure bizitzak hondatu zituen, baina demokrazia-garaiak badu bere erantzukizuna, bizi dugun mespretxuari eta utzikeriari dagokionez. 2002an, Espainiako Parlamentuak aho batez eskatu zion Carlos III.a Osasun Institutuari txosten bat egiteko postpolio sindromearen egoeraren inguruan. Txostena idatzi eta aurkeztu zen, baina, harrezkerotik, ez gobernuak

ARG.: ELHUYAR

ez alderdi politikoei ez dute ezer egin horren inguruan (IUK interesa agertu zuen, eta, duela gutxi, PSOEk ez-legezko proposamen bat aurkeztu du 1851/2009 ED aldatzeko).

“Europar 20 milioi haur daude polioaren aurkako txertorik hartu ez dutenak”

ESKAKIZUNAK

Eskaerak, funtsean, dira politika soziosanitarioak ezartzea polioa izan duten eta postpolio sindromea duten gaixoei artatzeko.

Hiru ataletan sailka daitezke eskaerak. Batetik, erakunde eta instituzio eskudunek postpolio sindromea gaixotasun gisa hartzea, eta, gainera, haren eraginei dagokien garrantzia emanez.

Bestetik, estatuburuaren eta Gobernuaren aldetik: Espainiako Gobernuak 1955-1963 bitartean polioaren epidemiarekin lotuta izan zuen axolagabetasuna aintzat hartzea; memoria historikoa berreskuratzea; eta gobernuaren axolagabetasunaren ondorioen ordainak ematea, polioaren ondo-

rio berantiarak eta postpolio sindromea baitira haren adierazgarri.

Azkenik, Carlos III.a Osasun Institutuak egindako txostena oinarri hartuta, Parlamentuak ziurtatuta eta Gobernuak (eta eskumenak dituzten gobernu autonomikoak) aitzindari izanik, lantaldeak ezartzea alderdi hauek lantzeko: sanitarioak, juridikoak, eta sozialak, ekonomikoak eta laboralak.

Halaber postpolio sindromea duten gaixoen egoera lantzeko, gutxienik poliomieltis eta postpolio sindromea elkarrekin leku izan behar dute lantaldeetan.

Amaitzeko, kontuan izan behar da polioa, berez, gaundituta dagoela. Espainian 1989an ezabatu zen. Gogoan izan behar dugu arriskua oraindik badagoela, eta ez dela arinkeriaz jokatu behar, OMEk 2014an gomendatu bezala; izan ere, Europar 20 milioi haur daude polioaren aurkako txertorik hartu ez dutenak (haietatik 80.000, Espainian). Gainera, globalizazioaren ondorioz, munduko pertsonen mugikortasuna handia da (gaur egun badira polioa ezabatzeko lortu ez duten herrialdeak).●

SAREAN+

Irakurri testuaren
bertsio luzea